

Ελλειμματικό το εμπορικό ισοζύγιο στα αγροτικά προϊόντα

του Γιάννη Τσιφόρου

Οι πρόσφατες εκτιμήσεις του Πανελλήνιου Συνδέσμου Εξαγωγέων επιβεβαιώνουν το σημαντικό έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο των αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας κατά το προηγούμενο έτος. Όπως προκύπτει από την ανακοίνωση του ΠΣΕ (12/4/2023), το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας στα αγροτικά προϊόντα το 2022 κατέγραψε έλλειμμα 458 εκατ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος κατά την προηγούμενη διετία. Η ανατροπή αυτή οφείλεται στην ταχύτερη άνοδο των εισαγωγών, η αξία των οποίων ανήλθε σε 9,4 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση ως προς το 2021 (+28,6%) σε σύγκριση με τη μικρότερη άνοδο των εξαγωγών, που ανήλθαν σε 8,9 δισ. ευρώ (+20,9%), όπως φαίνεται στον **Πίνακα 1**.

Γενικότερα, πάντως, το 2022, ο ρυθμός εισαγωγών ήταν πολύ υψηλότερος των εξαγωγών στο σύνολο των προϊόντων της χώρας. Όπως επισημαίνεται από τον ΠΣΕ,

στο διάστημα Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2022 η συνολική αξία εισαγωγών διαμορφώθηκε σε 91,2 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας πολύ μεγάλη άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+42,8%). Μικρότερη, ωστόσο, ήταν η επίδοση των εξαγωγών (+37,1%), με αποτέλεσμα την έντονη άνοδο του ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας (+52,1%). Σε ανάλογο επίπεδο κυμάνθηκαν οι εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ για το έλλειμμα εμπορικού ισοζυγίου (+50,7%), σύμφωνα με προηγούμενη ανακοίνωσή της (7/2/2023).

Σημαντικές ανακατατάξεις στις εξαγωγές γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων

Πέραν των αρνητικών αυτών εξελίξεων, το 2022 οι εξαγωγές των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων της χώρας παρουσίασαν ανακατατάξεις. Στην κορυφή βρέθηκαν τα **τυροκομικά προϊόντα**, με αξία 750 εκατ. ευρώ και όγκο 109.000 τόνων, με αισθητή άνοδο της αξίας ως προς το προηγούμενο έτος (+27%), αποτελώντας, μετά τα πετρελαιοειδή, το φυσικό αέριο, τα φάρμακα και το αργίλιο, το πέμπτο κατά σειρά εξαγόμενο προϊόν της χώρας μεταξύ των 100 σημαντικότερων. Η άνοδος αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εξαγωγών της **φέτας** που εξακολουθεί να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος (605 εκατ. ευρώ, με όγκο 86.800 τόνων) και με αυ-



ξημένη μέση τιμή εξαγωγής (7 ευρώ/κιλό) σε σχέση με την αντίστοιχη του 2021 (+26%). Σημαντική, επίσης, θεωρείται η άνοδος των εξαγωγών στο **γισούρι** και τα επιδόρπιά του, η αξία των οποίων, παρά τη μείωση του όγκου, ανήλθε σε 260 εκατ. ευρώ (+13%) λόγω της ανόδου της μέσης τιμής εξαγωγής.

Στα ελαιοκομικά προϊόντα ξεχωρίζουν οι εξαγωγές **παρθένου ελαιολάδου** (737 εκατ. ευρώ, με όγκο 159.000 τόνων), καταλαμβάνοντας τη δεύτερη θέση μεταξύ των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Η θετική αυτή εξέλιξη συνδέεται με την άνοδο της εκχώριας παραγωγής του προϊόντος μετά την πτώση του 2021 λόγω των δυσμενών και-

ρικών συνθηκών, αλλά και με την αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής (4,6 ευρώ/κιλό) σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (+27%). Στην τρίτη θέση, παρά τη μείωση του όγκου, βρίσκονται οι εξαγωγές σε **παρασκευασμένες ελιές** (636 εκατ. ευρώ), παρουσιάζοντας αισθητή άνοδο της αξίας λόγω της αυξημένης μέσης τιμής εξαγωγής (2,9 ευρώ/κιλό) ως προς την αντίστοιχη του 2021 (+28%).

Οι εξαγωγές **εκκοκκισμένου βαμβακιού** υποχώρησαν το 2022 στο επίπεδο των 629 εκατ. ευρώ, με όγκο 268.000 τόνων, μεγέθη μειωμένα ως προς το προηγούμενο έτος (-7,6% και -30% αντίστοιχα), κατατάσσοντας το προϊόν στην τέταρτη θέση, έναντι της πρωτιάς που κατείχε το 2021. Η πτώση αυτή συνδέεται κυρίως με τη μείωση της εκχώριας παραγωγής στο σύσπορο βαμβάκι, λόγω της επικράτησης δυσμενών καιρικών συνθηκών στην καλλιέργεια.

Σημειώνεται ωστόσο η έντονη αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής του προϊόντος (2,3 ευρώ/κιλό) σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2021 (+31%). Επιπλέον, μεγάλη άνοδο κατέγραψαν οι εξαγωγές **σπερμάτων βαμβακιού** ως προς την αξία (102 εκατ. ευρώ) και τον όγκο (248.000 τόνοι), μεγέθη ιδιαίτερα αυξημένα ως προς το προηγούμενο έτος (+65% και +29% αντίστοιχα).

Ακολουθούν οι εξαγωγές σε **κονσέρβες πυρηνόκαρπων φρούτων**, κυρίως από ροδάκινα και βερίκοκα, καταλαμβάνοντας την πέμπτη θέση, με αξία 385 εκατ. ευρώ, μέγεθος σημαντικά αυξημένο ως προς το προηγούμενο έτος (+25,6%), παρά τη μείωση του όγκου. Να σημειωθεί ότι οι κομπόστες



Πίνακας 1. Εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων Ελλάδας (2020-2022, σε εκατ. ευρώ)

	2022	2021	2020	Μεταβολή (%) 2022/2021
Εισαγωγές	9.419,8	7.325,0	7.129,3	28,6%
Τρόφιμα και ζώοντα ζώα	8.013,8	6.292,3	6.245,8	27,4%
Ποτά και καπνός	842,3	665,7	629,6	26,5%
Έλαια και λίπη	563,7	366,9	253,9	53,6%
Εξαγωγές	8.962,1	7.411,2	7.512,2	20,9%
Τρόφιμα και ζώοντα ζώα	6.795,4	5.771,1	5.972,2	17,7%
Ποτά και καπνός	1.135,3	910,4	897,3	24,7%
Έλαια και λίπη	1.031,3	729,7	642,7	41,3%
Εμπορικό ισοζύγιο	-457,7	86,2	382,9	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων, Μάιος 2021 - Απρίλιος 2023

➤ Συνέχεια στη σελίδα 46

Άρθρο

ροδάκινων και νεκταρινιών εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων της κατηγορίας (348 εκατ. ευρώ), θέτοντας τη χώρα στην πρώτη θέση στις εξαγωγές του προϊόντος σε παγκόσμιο επίπεδο σε όρους αξίας και όγκου (βλ. Πίνακα 2).

Ανοδικά ακτινίδιο, κρασί και πυρηνόκαρπα, αντίθετη πορεία για σκληρό σιτάρι, πορτοκάλι και καπνό

Στα νωπά φρούτα, ξεχωρίζουν οι εξαγωγές στα **ακτινίδια**, που αποτελούν το 90% της αναφερόμενης κατηγορίας (209 εκατ. ευρώ, με όγκο 185.000 τόνων), παρουσιάζοντας αισθητή αύξηση στον όγκο, αλλά μικρότερη στην αξία, ως συνέπεια της κάμψης της μέσης τιμής εξαγωγής. Μεγάλη εξάλλου ήταν η άνοδος της αξίας στις εξαγωγές **πυρηνόκαρπων φρούτων**, ανερχόμενη σε 170 εκατ. ευρώ (+64%).

Αντίθετα, στα **πορτοκάλια** οι εξαγωγές περιορίστηκαν ως προς την αξία και τον όγκο (-12% και -19% αντίστοιχα), ενώ αισθητή ήταν η αύξηση της αξίας εξαγωγών στα **μανταρίνια**. Στα κηπευτικά σημειώνεται η ενίσχυση της αξίας εξαγωγών στις **φράουλες**, που ανήλθε σε 131 εκατ. ευρώ (+12%), ενώ υψηλότερη ήταν η άνοδος της αξίας εξαγωγών στα **καρπούζια** και στα **πεπόνια** (+23%), παρά τη μείωση του όγκου.

Στο **σκληρό σιτάρι**, η εγχώρια παραγωγή περιορίστηκε σημαντικά το 2022 (-26%) λόγω της επικράτησης δυσμενών καιρικών συνθηκών στην καλλιέργεια, επηρεάζοντας σχεδόν ανάλογα τον όγκο εξαγωγών (-27%). Ωστόσο, η αξία εξαγωγών του προϊόντος, ωθούμενη από τη μεγάλη άνοδο των τιμών στην αγορά, ανήλθε σε 191 εκατ. ευρώ (+7%). Έντονη εξάλλου ήταν η άνοδος της αξίας στα **παρασκευάσματα δημητριακών** (προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής, μπισκότα κ.α.) που ανήλθε σε 118 εκατ. ευρώ (+41%).

Στα προϊόντα της αμπελοκομίας σημειώνεται η άνοδος των εξαγωγών στο **κρασί** (97 εκατ. ευρώ, με όγκο 29.500 τόνων) που παρουσίασαν σημαντική αύξηση ως προς το προηγούμενο έτος (+19% και +16% αντίστοιχα), αλλά με μικρή βελτίωση της μέσης τιμής εξαγωγής (3,3 ευρώ/κιλό) σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2021. Αντίθετα, πτώση σημειώθηκε στις εξαγωγές **σταφυλιών** (71 εκατ. ευρώ, με όγκο 49.000 τόνων), με μείωση στην αξία (-5%) και ακόμη μεγαλύτερη στον όγκο (-11%).

Θετικές ήταν οι επιδόσεις της καπνοβιομηχανίας με την αισθητή άνοδο των εξαγωγών στα **τσιγάρα** με αξία 314 εκατ. ευρώ (+12%), αλλά και με τη μεγάλη αύξηση σε ορισμένα επεξεργασμένα προϊόντα. Ωστόσο, πτώση καταγράφεται στις εξαγωγές **καπνού** (141 εκατ. ευρώ, με όγκο 25.000 τόνων) με μεγέθη αισθητά μειωμένα (-14% και -22% αντίστοιχα) λόγω του σημαντικού περιορισμού στην έκταση της καλλιέργειας και στην παραγωγή του προϊόντος το 2022.

Στο σύνολό τους, οι εξαγωγές στα 25 αναφερόμενα γεωργικά προϊόντα ανήλθαν σε 6,2 δισ. ευρώ παρουσιάζοντας άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+18%), αλλά με μείωση του όγκου (-7%), κυρίως εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικράτησαν σε σημαντικές καλλιέργειες, σε συνδυασμό με τον περιορισμό της ζήτησης σε ορισμένα φρούτα και λαχανικά.



Πίνακας 2. Αξία και όγκος εξαγωγών κυριότερων γεωργικών προϊόντων Ελλάδας (2021-2022)

Προϊόντα	2022		2021		Μεταβολή 2022/2021	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Τυροκομικά προϊόντα	750.204	108.860	592.012	108.741	26,7	0,1
Παρθένο ελαιόλαδο	736.787	158.989	538.658	148.229	36,8	7,3
Ελιές παρασκευασμένες	635.800	220.028	549.703	244.257	15,7	-9,9
Βαμβάκι εκκοκκισμένο	629.236	268.300	681.046	381.485	-7,6	-29,7
Κονσέρβες πυρηνόκαρπων φρούτων	384.751	253.075	306.379	288.290	25,6	-12,2
Τσιγάρα	314.189	22.886	281.192	21.941	11,7	4,3
Άλλα παρασκευάσματα διατροφής	307.483	63.454	282.434	63.259	8,9	0,3
Καπνός βιομηχανίας, εκχυλίσματα	262.933	10.673	139.678	13.292	88,2	-19,7
Γιαούρτι, επιδόρπια	260.186	114.279	230.424	118.312	12,9	-3,4
Ακτινίδια και άλλα νωπά φρούτα	230.532	211.826	212.571	186.950	8,4	13,3
Σκληρό σιτάρι	190.706	388.070	177.892	532.352	7,2	-27,1
Πυρηνόκαρπα φρούτα, νωπά	170.175	181.251	103.687	170.174	64,1	6,5
Μείγματα και ζυμάρια αρτοποιίας	148.899	75.058	114.678	66.473	29,8	12,9
Καπνός χωρίς μίσχο	141.505	24.982	164.737	31.981	-14,1	-21,9
Πορτοκάλια, νωπά ή αποξηραμένα	136.691	266.336	156.283	328.799	-12,5	-19,0
Φράουλες, νωπές	131.249	75.427	116.788	68.849	12,4	9,6
Παρασκευάσματα δημητριακών	118.230	46.642	83.557	38.156	22,2	15,8
Λαχανικά παρασκευασμένα	110.976	41.240	97.462	45.387	13,9	-9,1
Σπέρματα βαμβακιού	101.603	248.343	61.568	192.075	65,0	29,3
Κρασί	96.877	29.506	81.302	25.334	19,2	16,5
Μανταρίνια, νωπά ή αποξηραμένα	86.393	130.973	74.896	132.433	15,4	-1,1
Μακαρόνια, σπαγγέτι, ζυμαρικά	76.216	75.160	45.491	56.133	67,5	33,9
Παρασκευάσματα ζωοτροφών	75.965	64.088	54.727	50.928	38,8	25,8
Καρπούζια και πεπόνια	74.085	197.666	60.267	217.567	22,9	-9,1
Σταφύλια, νωπά	70.607	48.651	74.293	54.865	-5,0	-11,3
Σύνολο	6.242.268	3.325.761	5.281.724	3.586.262	18,2	-7,3

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων, 12/4/2023